

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
cc: anneli.giorgi@regeringskansliet.se

Er referens
I2021/01321

Diarienummer
Utr 2021/38
Datum
2021-09-15

Remissen Kontroller på väg (SOU 2021:31)

Trafikanalys har ombetts att yttra sig över ovannämnda betänkande.

Utredningen har haft i uppdrag att titta närmare på hur kontroller av yrkestrafik på väg bedrivs och föreslå hur verksamheten kan förbättras så att fler ska följa reglerna på området. I detta syfte lämnar utredningen dels förslag när det gäller verksamhetens organisation, dels förslag till sanktionsväxling inom valda delar av sanktionssystemet. Utredningen lämnar också förslag om att det införs en möjlighet att utföra sållningsprov för narkotika utan att det finns misstanke om brott. Trafikanalys tillstyrker det senare förslaget, som bedöms bidra till en ökad säkerhet i vägtrafiken och uppfyllandet av transportpolitikens hänsynsmål. Däremot förordar utredningen inte ett system med särskilda trafiksäkerhetskontrollanter som utför nykterhetsprov. Trafikanalys instämmer med utredningen att ett sådant system inte bedöms bli effektivt, då kontrollanternas befogenheter inte bedöms kunna bli tillräckligt omfattande. Av trafiksäkerhetsskäl hade dock Trafikanalys gärna sett en lösning prövas där civil personal under polisens befogenheter och ledning kunde bidra till att antalet nykterhetskontroller i trafiken kunde bli fler. I det fortsatta yttrandet kommenterar Trafikanalys närmare förslagen om den framtida kontrollverksamhetens organisation och om möjligheten till sanktionsväxling.

Utredningen har analyserat tre olika lösningar för en effektivare kontrollorganisation; 1) Bibehållande men förstärkning och utveckling av dagens struktur, 2) Överflyttning av resurser från Polismyndigheten till Transportstyrelsen och 3) Överflyttning av resurser från Polismyndigheten och Transportstyrelsen till en ny myndighet. Utredningens förslag är att det första alternativet genomförs. Förändringen, som bedöms öka antalet kontroller och medföra behov av fler anställda i kontrollverksamheten hos såväl Polismyndigheten som Transportstyrelsen, föreslås beslutas av regeringen men bedöms kunna genomföras inom myndigheternas nuvarande ramar.

Trafikanalys är positiv till utredningens förslag om att bibehålla dagens organisation med en förstärkt och tydligare styrning av kontrollverksamhetens inriktning och omfattning. Bland annat ska Polismyndighetens roll som kontrollmyndighet förtydligas och kontrollerna, liksom resurserna till trafikpolisverksamheten, ska öka. Likt utredningen bedömer Trafikanalys att av de utredda organisationsalternativen ger detta alternativ bäst förutsättningar att effektivisera kontrollverksamheten. Detta främst då alternativet ger bäst möjlighet att utnyttja synergier med polisens övriga kontrollverksamhet i en nationellt täckande organisation. Men också av resursskäl då inga nya kostnader för uppbyggnad och administration av en helt ny organisation tillkommer. Trafikanalys

bedömer också att alternativet bäst säkrar tillgången till relevant och nödvändig kompetens.

Trafikanalys är dock inte till fullo övertygad om rimligheten i utredningens kostnadsbedömning för den föreslagna organisationslösningen. Konsekvensanalysen i denna del skulle behöva utvecklas. Det är till exempel osannolikt att en ökad satsning på vägkontroller inte kommer att ge ekonomiska eller andra konsekvenser i någon form i Polisens övriga verksamhet. Detta antingen genom att annan verksamhet måste nedprioriteras och utföras på annat sätt eller genom behov av finansiellt tillskott för att upprätthålla annan verksamhet på nuvarande nivå. Vidare visar tidigare erfarenheter från såväl Polismyndigheten som Transportstyrelsen att organisationsförändringar och uppbyggnad av nya rutiner och strukturer ofta tar längre tid att genomföra och kräver mer resurser än beräknat. En sådan risk föreligger exempelvis i samband med etableringen av den nya nationella organisationen för trafikpolisverksamheten som utredningen föreslår.

Transportstyrelsen kan däremot hantera ökade kostnader för verksamheten genom höjda avgifter. I linje med det har utredningen bedömt att kostnaderna för berörda företag kommer att stiga. Utredningen utvecklar inte närmare hur stor kostnadsökningen förväntas bli. Det är en brist. Enligt Trafikanalys finns en risk att de ekonomiska konsekvenserna för berörda företag kan bli betydande. Här efterlyser Trafikanalys en närmare analys av hur detta kan komma att påverka en bransch som till övervägande del består av små företag.

När det gäller sanktionsväxling föreslår utredningen att två typer av bestämmelser, krav om att medföra och uppvisa dokument vid kontroller samt krav om anmälan av trafikansvariga med flera, avkriminaliseras och att ett straffsanktionerat förfarande i domstol ersätts med sanktionsavgifter utfärdade av ansvariga myndigheter. Trafikanalys tillstyrker förslagen och menar att sådan s.k. sanktionsväxling kan bidra till bättre förutsättningar till en effektiv reglering, inte minst när det gäller att minska risken för konkurrenssnedvridning på marknaden. Trafikanalys är av uppfattningen att det bör finnas fler bestämmelser som kan lämpa sig för sanktionsväxling, men ifrågasätter inte utredningens bedömning att det krävs en närmare systemöverblick för att kunna gå vidare med sådana förslag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Mattias Viklund efter föredragning av Pia Bergdahl. Avdelningschef Gunnar Eriksson har deltagit i ärendets beredning.

Mattias Viklund
Generaldirektör